

«MOLT DE TALENT, PERÒ POCOS DINERS»

Alba Mondéjar

COORDINACIÓ "LA CONSULTORIA AUDIOVISUAL".

Nicolas Villarejo Farkas

Tenint l'Estat Espanyol un dels majors volums de producció cinematogràfica a Europa (199 llarg metratges al 2011¹), constatant que ja en el 2007 els ajuts concedits a les empreses del sector audiovisual català representaven un 35% del total dels ajuts concedits en el conjunt de l'Estat Espanyol² i tenint un planter de 1.466 empreses registrades al REAC – Registre d'Empreses Audiovisuals de Catalunya – el 2011³, **és ben palès que el sector cinematogràfic i audiovisual a l'Estat i a Catalunya ha tingut i continua tenint un pes remarcable.**

¹ MCU. El cine y el video en datos y cifras. Evolución. [en línia]. Disponible al web: <http://www.mcu.es/cine/MC/CDC/index.html>

² ICEC. Memòria anual 2007 [en línia]. Disponible al web: <http://www20.gencat.cat>

³ ICEC. Memòria anual 2011 [en línia]. Disponible al web: <http://www20.gencat.cat>

Però des dels darrers tres anys i davant la situació econòmica de l'Estat, el Ministeri de Cultura ha insistit en què l'esquema de subvencions i ajudes a la cinematografia actual s'hauria de replantejar i ser modificat. El Ministeri planteja doncs la reforma dels incentius fiscals a través de la Llei del Mecenatge, per atraure capital privat que permeti acompanyar l'actual model de subvencions, molt minvat des de l'inici de la crisi.

En efecte, **les assignacions pressupostàries destinades a les ajudes per a la indústria audiovisual, han disminuït en més d'un 50% des del 2010, i la participació de les televisions via coproducció o adquisició de drets han seguit el mateix camí** (la inversió de TVE en projectes audiovisuals ha disminuït un 22% en els últims 3 anys⁴ i el volum de concessions de TVC al 2012 va concloure al nivell més baix dels set últims anys⁵).

Com a resultat d'això, la producció cinematogràfica espanyola ha disminuït en un 20% i els professionals de la indústria audiovisual, que no deixa de ser considerada estratègica (0,3% del P.I.B., 2.000 milions d'euros de facturació i prop de 13.000 llocs de treball⁶), roman tan angoixada com atenta als moviments lents de l'Estat.

En un context, doncs, on es posa en dubte tot allò relatiu al tema públic, inclosa la cultura i, per tant, els ajuts a la cinematografia, i esperant la redacció definitiva de la Llei del Mecenatge, volem posar els ulls en dos casos paradigmàtics en quant a convivència entre el finançament

⁴ Dades de RTVE [en línia]. Disponible al web: www.rtve.es

⁵ APIC. Informe seguiment conveni amb TVC 2012

⁶ FAPAE. Memòria Anual 2011. <http://fapae.es/archivos/memoria2011>

públic i el privat en les seves respectives indústries cinematogràfiques: França com un dels Estats europeus amb més fons públics destinats a la cinematografia, tant pel que fa a la producció, com a la protecció de la distribució i exhibició de les pel·lícules de nacionalitat francesa, a la vegada que impulsor d'un sistema d'inversió privada com són les SOFICA; i Bèlgica, un estat més petit i amb una tradició cinematogràfica més jove, però que ha estat capaç de fer d'aquests aparents inconvenients unes avantatges, convertint el seu sistema de finançament de la producció cinematogràfica en un referent amb tres pivots: els fons públics, la tendència a les coproduccions internacionals i el sistema de *tax shelter*.

Fou a mitjans dels anys 80, que a França, el Centre Nacional de Cinematografia (CNC) va buscar juntament amb els productors la millor forma per pal·liar els desajustaments que van aparèixer a principis de la dècada en el finançament de la producció de pel·lícules fruit de l'evolució en el consum i l'amortització econòmica.

Les SOFICA, Societats de Finançament de la Indústria Cinematogràfica i Audiovisual, són des d'aleshores un instrument de finançament per a la indústria audiovisual assentat i valorat per la professió. S'ocupen principalment de recol·lectar fons privats de particulars o d'empreses per destinar-los exclusivament al finançament de la producció cinematogràfica i audiovisual. Per incitar particulars i empreses a invertir en un producte tan imprevisible com arriscat, compten amb importants incentius fiscals, una reducció de l'impost sobre la renda d'un 38% o 43%⁷ de la suma invertida pels particulars, i un 50% d'amortització sobre les sumes invertides per les empreses sotmeses a l'Impost de Societats.

Aquests incentius fiscals, que li costen a les arques públiques franceses uns 28 milions d'euros, han permès a les SOFICA recol·lectar uns 64 milions d'euros el 2012, que han contribuït a finançar unes 150 obres audiovisuals.

La inversió de les SOFICA, està regulada pel CNC. Cada SOFICA deu invertir com a mínim el 50% dels seus fons en projectes que no estiguin vinculats a grans grups, ben posicionats

⁷ La inversió màxima autoritzada és de 18.000 euros, i es desgrava en la seva totalitat sempre que la suma invertida sigui inferior al 25% de los ingressos nets. La reducció del impost sobre la renda és màxim de 7740 euros.

⁸ Service Public Fédéral Finance: <http://minfin.fgov.be>

“Dos casos paradigmàtics en quant a convivència entre el finançament públic i el privat en les seves respectives indústries cinematogràfiques: França i Bèlgica.”

en el mercat, i que compten generalment amb contractes de distribució, vendes internacionals, i diverses prevendes/coproduccions amb televisions. Es busca, en part, potenciar una redistribució dels fons més igualitària i afavorir així aquells altres projectes les particularitats dels quals dificulten l'accés a fons de finançament provinents de prevendes, avançaments de distribució o vendes internacionals.

A la dificultat pròpiament inherent en el finançament de la producció cinematogràfica en general, Bèlgica -per dimensions geogràfiques i volum de població no massa distant de Catalunya- li ha d'afegir el fet de disposar d'uns fons públics destinats a la producció cinematogràfica i audiovisual més aviat acotats, el que ha propiciat que la indústria cinematogràfica belga hagi tendit amb naturalitat a la recerca d'aliats a través de les coproduccions internacionals i hagi creat un mecanisme de desgravació fiscal per tal d'atraure diner privat cap a la inversió cinematogràfica. **«Molt talent, però pocs diners» és la frase que obre el pròleg de la guia sobre els *tax shelter* o mesures fiscals en favor de la producció audiovisual del Servei Públic Federal de Finances de Bèlgica.** Un règim fiscal descrit a l'art. 194ter, CIR 92, introduït per l'art. 128 de la llei-programa del 2 d'agost del 2002⁸. Una llei que actualment es troba en revisió a esperes de sortir en breu la que serà la seva darrera i vigent modificació.

Els *tax shelter* permeten al productor de trobar una nova entrada de diners en les pel·lícules, a l'inversor privat una exempció fiscal i a l'Estat Belga de beneficiar-se per la despesa generada i per l'augment de l'activitat econòmica en el territori.

Les productores belgues o aquelles d'altres

nacionalitats però amb seu a Bèlgica són elegibles. De la mateixa manera que les coproduccions internacionals amb Bèlgica, sempre que estiguin reconegudes com a *European Work* pel Audiovisual Media Services (AMS). Els inversors poden ser totes les companyies belgues i aquelles d'altres nacionalitats amb una filial al territori, que generen beneficis imposables a Bèlgica. No hi ha límit en el nombre d'inversors per projecte sempre que la quantitat total invertida a través dels *tax shelter* no superi el 50% del pressupost de producció.

La quantitat invertida a través dels *tax shelter* es dona de la següent manera: fins a un 40% és en forma de crèdit que el productor haurà de tornar rutinàriament a l'inversor; el 60% restant (el capital directe o *equity part*) és per comprar part dels drets d'exploració de la pel·lícula. Si l'inversor no vol esperar a recuperar-los a partir dels beneficis generats pel film, pot proposar una opció de compra per tal que els drets retornin al productor. Els costos de producció generats a Bèlgica han d'arribar a un mínim del 150% de la part de capital o equity (no la part de crèdit), és a dir, el 90% del total invertit mitjançant els *tax shelter* i han de ser gastats en un màxim de 18 mesos a partir de la signatura de l'acord entre productor i inversor.

El Ministeri de Finances belga estima que del 2003 al 2011 els *tax shelter* han canalitzat més de 600 milions d'euros en pel·lícules i altres obres audiovisuals.⁹

El perquè i el com s'han implementat els *tax shelter* a Bèlgica i les SOFICA a França, la seva incidència i evolució, i la possibilitat d'adaptar-los a Catalunya i a l'Estat Espanyol són els propòsits de la bona pràctica que plantegem.

⁹ VAF Location Flanders (Comissió de Cinema a Flandes). Guide to the Belgian *Tax Shelter* [en línia]. Disponible al web: www.locationflanders.com

“En l’adversitat dels moments actuals, no només ens toca defensar-la, sinó de fer-ho amb l’enginy i l’esforç de trobar noves vies que l’incentivin i la facin encara més creativa i ferma.”

“Dentista?”, va riure la meua mare. “No pots estar parlant seriosament. Què passarà quan se solucionin tots els problemes odontològics? On seran aleshores els dentistes? No, Bobby, la gent sempre necessitarà entreteniment. Estic pensant en el teu futur. Et ficaràs en el món de l’espectacle”¹⁰. A aquestes alçades de la pel·lícula hauria de ser innecessària la defensa del manteniment i enfortiment d’un sector que propiciï una cultura i, dins d’aquesta, una cinematografia sòlida i de qualitat. No obstant això, **en l’adversitat dels moments actuals, no només ens toca defensar-la, sinó de fer-ho amb l’enginy i l’esforç de trobar noves vies que l’incentivin i la facin encara més creativa i ferma.** •

¹⁰ MCKEE, Robert. El Guión: Sustancia, estructura, estilo y principios de la estructura de guiones. Jessica J. Lockhart (trad.) Barcelona: Alba Editorial, 2002. Dedicatòria de l’autor. ISBN: 84-8428-168-X.